

Q&A- 8 april 2024

Thema-avond: 'Van zorg tot rouw, verdieping en begeleiding in de laatste levensfase

Vragen voor dr. Huiting:

Vraag: Tot wanneer en hoe nog sondevoeding toepassen?

Sondevoeding kan worden toegepast als de patiënt zelf niet meer kan eten en drinken én in een fase zit van zijn/ haar ziekte waarin het nog zinvol is om extra voeding te geven. Dit zal per patiënt en ziektebeeld verschillen. In de stervensfase (laatste 2 weken van het leven) heeft het toedienen van sondevoeding vaak geen zin meer en kan het juist het lijden van de patiënt verergeren.

Vraag: Kan het stoppen van de bloedverdunner geen hersen- of hartinfarct veroorzaken?

In theorie zou het kunnen dat het staken van een bloedverdunner een stolsel veroorzaakt en leidt tot een beroerte bijvoorbeeld, in de praktijk is dat eigenlijk nooit het geval.

Vraag: Kan gedrag regulerende medicatie (bijv. antidepressiva) zomaar gestopt worden?

In de laatste fase van het leven is het over het algemeen goed mogelijk om psychofarmaca zoals antidepressiva te stoppen. Wel moet er rekening worden gehouden met het feit dat als mensen al heel lang een benzodiazepine (zoals oxazepam) gebruiken, ze een hogere dosering van bijvoorbeeld een slaapmedicijn nodig hebben omdat ze al aan de stof gewend zijn.

Vraag: Helpt het om bij reutelen de client op de zij te leggen?

Houdingsverandering kan soms helpen om een reutelende ademhaling te verminderen.

Vraag: Geldt voor intermitterende sedatie ook een maximum termijn van 2 weken?

Nee, voor intermitterende sedatie geldt niet de maximale termijn van 2 weken zoals dat voor continue palliatieve sedatie wel geldt.

Vraag: Zijn chronisch zieken (bijv. Alzheimer, Parkinson) ook palliatief?

Ook bij chronische ziekten zoals neurologische aandoeningen kan het zover komen dat er een terminale en uiteindelijk een palliatieve fase aanbreekt. De zorg kan op dezelfde manier worden uitgevoerd als bij iemand die lijdt aan kanker of hartfalen. Bij chronische ziekten kan de laatste fase soms langer duren, maar wel heel rustig verlopen.

Vragen voor Klaasje Bloemert (Aandachtsvelder palliatieve zorg):

Vraag: Client wil graag iemand bij zich maar geen 'vreemde', gezin/familie is erg klein en kan dit niet langere tijd bieden. Wat adviseer je?

Ik begrijp dat er dan de neiging ontstaat om het toch zelf op te pakken omdat client het graag wil. Toch zou ik hiermee oppassen. Er blijven nog zoveel momenten voor familie over om te 'zorgen'. En wat zou het jammer zijn als dit niet meer gaat lukken doordat het u zelf teveel wordt. Uitleg naar de client toe dat u wel graag wilt maar het alleen niet kunt kweekt in de meeste gevallen wel begrip. Benader i.o.m. de cliënt vrijwilligers die mogelijk bekend zijn voor de client. Uit ervaring weet ik dat het dan voor de cliënt uiteindelijk toch 'goed' is om bekende vrijwilligers aan bed te hebben. Dit geeft voor de familie meer 'lucht'. Immers, ook na het overlijden komt er nog veel op u af, een week van veel regelwerk, afscheid nemen en emoties.

Weet dat er mensen zijn die u graag willen bijstaan!

Vragen voor Sonja Lassche (Verliesjuf):

Vraag: Moet je nu een kind wel laten kijken in de kist? Hoe pak je dat aan?

Het is belangrijk om het plaatje compleet te hebben en te erkennen dat iets 'is zoals het is'. Daarbij past dat je onder ogen ziet wat er aan de hand is. Ook voor een kind is het helpend om te zien met eigen ogen dat bv. Opa niet meer leeft en dat een lichaam dat dood is echt niet meer jouw opa is. Dat maakt ook het ritueel van begraven beter te begrijpen. Het is immers alleen zijn lichaam.

Voorkom dat je kind schrik ervaart. Dat kan door eerst zelf te hebben gekeken als ouder. Zo zijn je eigen emoties op dat moment 'onder controle'. Ook kan je dan je kind voorbereiden op wat hij/zij te zien krijgt. Bv. 'opa heeft zijn ogen gesloten.' of 'Opa's huid is een beetje witter dan je gewend was en hij voelt koud aan'.

Vraag: Als man en vrouw kun je heel verschillend rouwen, hoe blijf je met elkaar in verbinding?

Hierbij mag je terugdenken aan de twee eilanden die bij 'het land van Rouw' horen. Het eiland van 'verlies' (waarop je veel terugdenkt, mist, verdriet voelt) en het eiland van 'herstel' (waarop je meer bezig bent met doorleven, wat kan nog wel etc.) Het mooiste is wanneer je heen en weer kan bewegen tussen beide eilanden.

Mannen zijn van nature iets meer oplossingsgericht en vrouwen emotiegericht. Dat maakt dat je ook heel verschillend kunt rouwen. Erkennen dat jullie het verschillend doen, maar dat het niet betekent dat je meer of minder verdriet voelt. Daarmee hou je verbinding met elkaar.

Vraag: Dochter (10 jaar) wil niet naar het graf van oma. Oma is twee jaar geleden overleden. Hoe hiermee om te gaan?

Wees nieuwsgierig naar wat er in haar omgaat. Wat is de reden dat ze daar liever niet naar toe gaat? Probeer uit het oordeel te blijven. Misschien heeft ze gewoon niets met die plek en heeft ze andere momenten of manieren om oma te herinneren. Misschien is ze bang voor het verdriet dat ze daar weer gaat voelen omdat het zo'n verdrietig afscheid was. Het kan zijn dat ze bang is dat ze daar dan moet huilen of dat anderen (papa en mama) daar dan huilen gaan. Heb het daar dan over. En dwing haar niet. Wie weet gaat ze het later op haar eigen tijd doen.

Vraag: Wanneer oma terminaal is, kinderen meenemen op bezoek of juist niet om oma te herinneren zoals ze was?

Dit hangt heel erg van de situatie af. Ik denk dat jonge kinderen altijd heel erg kijken naar papa en mama. Hoe is het voor hen om bij oma te zijn. Als het voor je als ouder 'naar' is, zal je kind dat ook gaan ervaren. Voel je dat je zelf er rustig kan zijn, dan kan je ook een jonger kind best meenemen. Leg hem/haar wel uit hoe ze oma aan gaan treffen. Zijn er slangetjes of apparaten? Kan oma praten of niet?

Vraag: Hoe moet je over rouw praten als je niet gewend bent om over gevoel te praten?

Zoals we welkom werden geheten, bepaalt vaak ook hoe we omgaan met gevoelens en afscheid nemen. Toch kunnen we in de loop van ons leven door fijne relaties ons daarin ontwikkelen. Het begint bij het serieus nemen van jezelf. Wat voel ik hierbij? Kan ik daar even bij stil staan, of duw ik het meteen weg en ren ik door?

Kan ik er misschien iets van delen met iemand die dichtbij me staat? En als praten nog te moeilijk is, begin dan met het delen van een mooi tekstje of lied. Of even een kneepje in iemands hand of een schouderklopje. Kleine gebaren die wel veel gevoel kunnen omvatten!

En loop je er echt in vast, overweeg dan eens om aan te kloppen bij een (pastorale) hulpverlener of rouw- en verliesbegeleider.

Deze thema-avond wordt georganiseerd en mede mogelijk gemaakt door:

